

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razen ne-
delj in praznikov ob 4. uri
popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri
dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne
sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uva-
žujejo.

NARODNI

DNEVNIK

Upravištvo:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogorske dežele:
celoletno . . . K 25—
polletno . . . K 12 50
četrletno . . . K 6 30
mesečno . . . K 2 10
Za Nemčijo:
celoletno . . . K 28—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas** (inzerate) se
plačuje od četrstopne
petit vrste po 12 h, za
večkratni natis primeren
popust.
Posamezna šte. stane 10 h.

Štev. 259.

Telefonska številka 65.

Celje, v petek, dne 12. novembra 1909.

Čekovni račun 48.817.

Leto I.

Rezultati nove šole na Francoskem.

F. B., Pariz.
(Nadaljevanje in konec.)

Pa tudi glede brezkonfesionalnosti francoskega ljudskega šolstva moram povdarjati, da se je pač odpravilo stari verski ponk, ni se ga pa nadomestilo s pozitivnimi odredbami, ki bi napravile veliko delo brezkonfesionalne šole tudi v moralnem oziru istinito pozitivnim. Poskusilo se je sicer takoj upeljati poduk morale, pa prave metode se še doslej ni spravilo v to poučevanje. Jules Ferry je vedno rekal: Mi ostanemo pri dobri stari morali naših očetov, in pri tem je tudi resnično ostalo. Učiteljem se je dalo prosto roko, da so na praktičen, empiričen način s pomočjo vzgledov iz vsakdanjega življenja in zgodovine vcepljali otrokom čut za ljubezen do bližnjega in do domovine ter jim razjasnjevali dolžnosti dobrega državljana in koristnega člana človeške družbe. Ista moralna načela, ki so se razvila tekom stoletij in jih sprejemajo odrasli za svoja kot nekaj vsakdanjega in nujno potrebnega, bi se naj sporočevala tudi novim generacijam: ohranitev torej stare krščanske moralne kulture brez njenih dogmatičnih podlag. Ne poskuša pa se ustvariti kake nove morale oz. njene prilagoditve novim socijalnim razmeram in novim znanstveno dognanim resnicam.

Tako stanje je od dneva do dneva manj vzdržljivo. Mi zahtevamo, da ne služi moralni poduk samo istim ciljem kakor prej verski, temveč da u. tvari nove vrednote, da odločno vpliva na vzgojo plemenitejših šeg in navad naroda. To pa ne bode tako dolgo mogoče, dokler se ne bode smatralo nove morale socijalne solidarnosti, ki je postala že duševna last najboljših sinov francoske zemlje, tudi naravnost in vedoma kot morale države in se je ne bode poučevalo v ljudskih šolah.

Z reformo ljudskega šolstva se je seveda reformiralo tudi učiteljstvo. Moralo se je stan posvetnega učiteljstva, če ne popolnoma znova ustvariti, pa vsaj zdatno pomnožiti in napolniti z novim duhom. Pri tem se ga spočetka niti ni moglo dobro plačevati, kajti državo je stalo zidanje mnogih novih šol, poprava že obstoječih, ustanovitev novih učiteljskih, brezplačen ponk in druge za šolstvo potrebne stvari ogromnih izdatkov. Vkljub temu je vladalo spočetka med učiteljstvom in republikanskimi vladami dobro razmerje, ki ga je podpiralo skupno navdušenje za cilje posvetne šole. Počasi se je tudi učiteljske plače zboljševalo, prej še ko se je pojavila nezadovoljnost. Tako se je zdela vladi, da ohrani učiteljstvo za vedno pri dobri volji.

Zadnja leta pa se je to korenito izpremenilo. Navdušenje za socijalistične ideje ni prevzelo le delavstva temveč tudi učiteljstvo. Videlo je v naukih rdečih mesijev pravo spopolnitev republikanske ideje, edino možnost za demokratizacijo izomike. Že

vsled tega so prišli učitelji z državo navskriž. Še bolj pa se je zgodilo to vsled širjenja antimilitarizma. To načelo je vedno bolj napolnjevalo glave francoski mladini, in sicer ravno njenemu cvetu. Vstali so novi narodni ideali: zaničevanje vojske in njenih grozot, nasprotovanje prenapetemu patriotizmu. Učiteljstvo si je prilastilo te ideale in jih ni le zastopalo in branilo samo, temveč se je dalo zapeljati tudi do tega, da jih je poučevalo v šoli. Sedaj so seveda morali nastati težki konflikti med učiteljstvom in državno autoriteto, katera je smatrala ohranitev živo čutečega patriotizma kot neobhodno potrebo za obstoj države in njene moči. Vendar pa so tudi v vladnih krogih pretiravali v tem oziru, kajti izkazalo se je, da se ne nagiblje učiteljstvo k antimilitarizmu iz revolucionarne rdeče šole, temveč bolj k privržencem svetovnega mira, ki smatrajo vojno za najhujše človeško zlo, stremijo zategadelj za njeno odpravo in za ustanovitev mednarodnih mirovnihih sodišč. V tej točki se strinja učiteljstvo z vodji francoske demokracije in ne bode težko najti sporazumljenja. Sploh pa se je tozadevno gibanje z vladnimi strahovi vred že davno poleglo. Danes stremi učiteljstvo na zunaj le za svojimi stanovskimi interesi, dobro vedo, da lahko vzgaja le svobodno, duševno in materijelno popolnoma neodvisno ter samozavestno učiteljstvo svobodne in neodvisne državljanje.

Veliko delo svobodne šole morejo vsa ta nova stremjenja v francoskem učiteljstvu le zboljšati. Lahko mirno trdim, da se je poskus s svobodno šolo na Francoskem sijajno obnesel; najhujše težave in neprilike so premagane in pot do bodočega še lepšega razvoja francoskega ljudskega šolstva je odprta.

Politična kronika.

Pred odločitvijo.

Na Dunaju, 11. nov.

Danes ob 5. uri pop. se snideta zbornična komisija Slovanke jednote in predsedstvo Poljskega kola k novemu, kakor se sluti, zadnjemu posvetovanju. Včerajšnja audijenca poljskega ministra krajana, katero si je Bienert naročil, da si vedno poslušne Poljake še trdneje priveže, ni imela na ostale slovanke kroge onega vpliva, katerega je morda vlada na tihem pričakovala — temveč ravno nasprotno. Poprej bi se Slovanke jednota zadovoljila najbrž z rekonstrukcijo kabineta, danes pa zahtevajo Čehi najodločnejše tudi Bienertovo glavo.

Današnja seja Slovanke jednote s Poljaki bi imela dati odgovor na Glombinjskijevo vprašanje, pod kakimi pogoji in kakim dnevnim redom bi bila Jednota pripravljena opustiti obstrukcijo v zbornici. Odgovor je že skoraj gotovo danes podan, ko se še ne ve za Jednotin sklep. Krona je včeraj javno izrekla zaupanje sedanji vladi, katera

je seveda na najvišjem mestu vedno poročala, da se Slovanom ne gode nobene krivice in da vpijemo zgolj iz dobičkaželjnosti. — Jednota mora zrušiti Bienertovo vladno, ako ima v resnici ono moralno moč in eksistenčno pravico, katero ji pripisujemo. Ta naloga je zanjo častna dolžnost napram onim narodom, katere zastopa. Ali še nemške stranke in krona tudi potem vstrajajo pri zahtevi, da ostane vlada, potem pa bomo mirno čakali, da poišče vlada nas; kajti deficit državnega proračuna in novi finančni načrt jo bodeta prisilila do tega. Ako si hoče tu pomagati s § 14, pa dobro; daleč namreč tudi ni čas, ko bo rabila vlada posojilo, katerega ne more najeti brez zborničnega dovoljenja. Slovanke jednota bode zato vstrajala pri svojem sklepu: proč s sedanjim sistemom in vlado, ki ga zastopa. V ostalem pa je resnična Kramářeva beseda: Slovanke jednota lahko čaka.

Zbornico hočejo sklicati?

Na Dunaju, 11. nov.

Zvedelo se je, da so nemške napredne stranke izrazile željo, da se vkljub vsem oviram skliče koncem prihodnjega tedna plenarna seja zbornice. Vlada in Nemci hočejo na ta način izzvati poprej odločitev; računajo pa na tihem tudi na to, da napravijo slovanke radikalci kako taktično pregreho, da začno s hrupno obstrukcijo in ima Bienert povod takoj zaključiti zasedanje. Hladni mir in intransigentnost Slovanke jednote mu postajata že neprijetna . . . posebno, ker nevarno poka navzlic Dulembovim audijencam tudi v Poljskem kolu. Verjetnejša je pa druga verzija, da vladi sedaj sploh ni mnogo ležeče na seji zbornice, ker ve, da bi lahko nastal silen vihar zaradi koncesij Madžarom.

V Celju, 12. nov.

U Vpliv Dulembove avdijence na Poljsko kolo je povsem drugačen kakor si je domisljal Bienert. „Koresp. Centrum“ poroča, da je došlo v kolu do silnih preprirov; očitalo se je predsedstvu, da je postal poljski klub samo pomožna četa Nemcev v boju proti Slovanom. Glombinjski je bil vsled tako ostrega odpora ves iznenaden in je zatrjeval, da je poročilo o Dulembovi avdijenci nepopolno in da zlasti ni v njem besed, katere je rabil monarh o prizadevanjih poljskega kola za rešitev krize. To je povedal Gl. tudi zastopnikom Slovanke jednote, da bi oslabil neprijetni utis avdijence na nje. — Verjam, da cesar ni govoril o rekonstrukciji in da je izvajal, da ne pusti proti Slovanom vladati, nikdo mnogo ne verjame, zlasti ker izvirajo iz vladnih in vodilnih poljskih krogov. — Zanimivo je, da so imeli Stapinjski jevi privrženci pri včerajšnji seji parlamentarne komisije v poljskem kolu, katere se je udeležil tudi Bienert, večino; govorili so skoraj vsi za rekonstrukcijo kabineta, obsojali Nemce, ki

se prav malo brigajo za rešitev krize in izražali svoje nezadovoljstvo s cesarjevo izjavo. Govori se, da misli plenarna seja poljskega kola danes skleniti resolucijo, ki bode naperjena ne le proti Slovanke jednoti, temveč tudi proti Nemcem in zahtevati rekonstrukcijo kabineta. Objednem bode poljsko kolo skoro gotovo izjavilo, da ustavi svojo posredovalno akcijo, ki vkljub miroljubnim izjavam vlade in Nemcev ne obeta nebenega sadu.

U Seja parlam. komisije Slovanke jednote s Poljaki. — Oficijelno poročilo pravi, da se je vzelo Glombinjskijevo poročilo o konferencah z nemškimi strankami na znanje; odgovor se bode sklenil v današnji seji Slovanke jednote. „N. W. Tagblatt“ priobčuje sledečo izjavo nekega slov. politika: Slišali smo danes Glombinjskijevo poročilo, smo se tudi o njem pogovarjali, toda prepričani nismo. Naša naloga kot opozicije ni, da bi delali nasvete in programe. To je stvar vladnih strank. Ako pride nova vlada, smo pripravljeni konferirati z njo; kaj drugega ni. — Po tej izjavi se da prilično sigurno sklepati na današnji sklep Slovanke jednote.

U Razpori med Kossuthom in Justhom. Včerajšnja konferenca neodvisne stranke je resnično prinesla razpor med Kossuthom in Justhom. Posl. Hollo je vložil predlog, v katerem se zahteva ustanovitev samostojne banke za leto 1911, se odločno odklanja vsaka koalicijska ali kooperacijska s strankami, ki stoji izven neodvisne, se zahteva nadalje kabinet neodvisne stranke in ustanovitev adrese na cesarja. Kossuth se je temu uprl in izjavil, da vstraja na svojem stališču, da se ustanovitev samostojne banke za sedaj ne zahteva. Pri glasovanju je bilo oddanih za Hollo-Justhov predlog 120 glasov, za Kossutha je pa glasovalo samo 74 poslancev. Kossuth je izjavil, da izstopi iz neodvisne stranke in ustanovi lastno „neodvisno Košutovo“ stranko. Zadnja budimpeštanska poročila pravijo, da se je ta stranka že konstituirala.

U Iz odsekov. Ustavni odsek je včeraj sklenil, da se smatra rešitev proračunskega provizorija s § 14 kot protustavna. Predlog je stavil soc. dr. Adler in so za njega glasovali tudi Slovani. Nemci so zelo nevoljni zaradi tega poraza. — V davčnem odseku se je včeraj sprejel predlog posl. Wagnerja glede odpisa zemljiškega davka pri — ujmah. Rennerjev predlog, da to ne velja za one posestnike, ki imajo nad 50 ha njih, travnikov in vinogradov, se je odklonil. Sprejela se je vladna predloga o hišnonajemninskem davku, o kateri je poročal dr. Ploj. — V odseku za soc. zavarovanje se je sklenilo, da se bode o § 1—15, ki določajo obseg in temeljna načela soc. zavarovanja, še enkrat posvetovalo in sklepalo po anketikmetovalcev, obrtnikov in industrialcev o obliki zavarovanja.

Drobne politične novice.

Vojna na Maročanskem končana. Madridski list „Imperial“ poroča, da je sklenilo špansko ministerstvo v prihodnjih dneh ustaviti vojno. Sklep mira s Kabyli se pričakuje v 2 do 3 tednih.

Nemiri v grški vojni morarici se po londonskih poročilih iz Aten ponavljajo. Moštvo 3 oklopnice se je uprlo častnikom, ki jih je poslala vojaška zveza na ladije za nadzorstvo. Ko so častniki odšli, je nastal mir. O podrobnostih grška vlada molči.

Iz Rusije. Stranka „mirnega obnove“ in ruski nacionalci so se združili v „Ruskonacionalno stranko“. Njen program je konservativen in se opira na absolutizem.

Dnevna kronika.

d Najstarejši Evropljan je umrl. Iz Poljskega poročajo, da je umrl tam Andrej Smolacz, ki je bil rojen 24. novembra 1800 in se je do svoje smrti ohranil krepek in zdrav. Možak je torej še videl, kako je bežal Napoleon pred rusko zimo in gladom.

a Saborski klub hrvatske stranke prava je v seji dne 9. t. m. sklenil, da se z 13. t. m. ustavi nadaljno izdavanje strankinega glasila „Hrvatska“. Klub izjavlja, da se opaža nemarnost pri naročnikih glede plačevanja in pri somišljenikih glede naročevanja, dalje so poslanci stranke žrtvovali za list že 50.000 kron in da več ne morejo, ker politično delo samo zahteva ogromnih žrtev.

a Na Danskem batine odpravljene. Leta 1905. je bil kraljevi danski minister Albert uvedel kazni s palicami, kar je sedajni justični minister Zahle zopet prepovedal. Oblastim je zapovedal, da upošlejšjo dotične akte vedno prej ministerstvu v pregled, da to odloči, bi li ne bilo bolje, da se dotičnika pomilosti. Ker ministerstvo od državnega zbora sprejetega zakona ne more ovreči, je volilo za sedaj to pot, da obide njegove za dansko deželo sramotne naredbe. Sedajno dansko ministerstvo je zelo demokratsko in njegov predsednik Zahle je parlamentarec in bivši žurnalista. Zanimivo je, da je odklonil naslov ekselence in vse redove. Tako tudi vsi drugi ministri in nikdo ne predlaga kralju nikoga za podelitev kakšnega naslova ali reda. Zahlejeva žena je bila do sedaj stenografska v zbornici, in še hoče tudi nadalje to ostati. Z žurnalisti in poslanci občuje Zahle še vedno na stari ljubeznjivi način, ki je njemu last. K audijenci v kraljevem gradu je šel brez cilindra in fraka, v črni dolgi suknji in mehkem klobuku — pa je vendar bil pri audijenci. Na Danskem so pač zelo moderni in vendar — pametni.

a Štiritisočleten malik. Telegram javlja, da je neki Janez Richter, ki izkopava starine v Šleziji pri Ratiboru našel neko skrajno zanimivo izkopino. Odkril je glinenega ženskega malika, ki mora biti kakih 4000 let star. Istočasno so se pojavili tudi ostanki iz kamene dobe, to so namreč neka dupla, ki so služila za stanovanja. Velike vrednosti za tehniko kamene dobe je dejstvo, da je Richter prvič lončarsko peč našel.

a Novogradnja Mesine. V Rimu se je strnil konzorcij, ki si je nadel nalogo, omogočiti in pričeti z gradnjo nove Mesine, na razvalinah one stare, ki jo je potres po zimi popolnoma uničil. Dozdaj so podpisali v to svrhu že 20 milijonov lir. Po statutih je društvo opravičeno izdati obligacije v znesku dvojne vsote podpisanega denarja.

a Verska vojska. Protestantske sekte v Ameriki so se dogovorile, da bodo 1. januarja začele po vseh časnikih z velikanskimi inserati razglašati, kje in kedar je kaka cerkvena prireditve in poleg bodo javno bičale vse razvade in grehe hudobnih današnjih dni.

a Leonidi. V nočeh od 12. do 15. novembra se pojavljajo vsako leto zvezdni utrinki iz takozvanega ozvezdja levovega in se radi tega nazivajo leonidi. Obstajajo iz roja meteorov, ki se pomika po oni poti kakor komet

1886 l. Vsakih 33 let nudi ta roj zemljanom krasen prizor, ko se zvezde mnogobrojno utrinjajo, ali vsaj leta 1799, 1833, 1866 se je to zgodilo: Leta 1899 se pa to res ni pojavilo in razni observatoriji so bili pripravljali zastoj, kar je potrebno za opazovanje. Vzrok, da se zvezde takrat niso utrinjale, so bile ovire, ki so jih glavni predmeti bili povzročevali od leta 1866. Če se bodo morda letos Leonidi kaj bolj pojavili, kdo ve. Bode treba pač do drevi počakati.

a Strašen zločin, ki se ni posrečil. V sredo so našli blizu blaginjske omare v ljudskem kopališču v Monakovem pet razstreljenih patron, ki so bile napolnjene z nobeldinamitom. Ko bi bil zločinec razstrelilo dobro uporabil, bi bil pouzročil nesrečo in zmešnjavo, da malo takih. Sama ena patrona bi bila zadostovala, da bi sedaj od veličastnega in velikanskega kopališča — ne bilo kamena na kamenu. Na licu mesta najdene stročnice so pokazale, da so bile vse patrone zažgane, a da je pred časom ngasnilo netilo. In to je sreča za celo Monakovo.

a Numerus clausus na Ruskem. Ruski pravni minister je izdal ukaz, da se numerus clausus za židovske odvetnike ne sme nikoli prekoračiti. V onih krajih, kjer imajo židi naselno pravico, smejo tvoriti židovski odvetniki 35%, drugod pa samo 20%. Kjer je danes več odstotkov židovskih odvetnikov, se tako dolgo ne sme nobeden več naseliti, dokler jih toliko ne umre, da jih bode vseh skupaj manje, kakor zahteva numerus clausus.

a Vojaška vest. Lansko leto so ustanovili domobransko muziko, letos pa bodo s tem nadaljevali; misli se jih ustanoviti zopet 25 novih. Domobransko ministerstvo je ustvarilo zato še poseben inspektorat za godbo in ga namestilo z godbenim inspektorjem II. reda. Sami izdatki, ki so po nič!

— Mojster Defregger je svojo sliko „Črna vojna na Tirolskem“, ki je na zadnji inomoški umetniški razstavi vzbujala pozornost, prodal komercialnemu svetniku Herbstu iz Vestfalskega. Z onim mecenom se je Defregger sel v Merano in je dobil za sliko 40.000 mark. Od te vsote bode baje dal eden kamen za Roseggerjev fond.

a Pravda gospe Steinheilove. Ta zanimiva in senzacionalna pravda se nagiba h koncu. Včeraj so bili zaslišani sorodniki obtoženke, ki so povedali, da bode ona po smrti svoje matere podedovala 50.000 frankov. Ker je bil pravdnik mnenja, da jo je ta dedščina napotila, da umori svojo mater, se razprede med sodnim dvorom in obtoženko ljut prepri. Čuje se tudi, da bode pravdnik tožbo radi umora matere kasiral, ker se ni podalo iz dokazov nikako oporišče za njo. V obče pa sedaj mislijo, da bode Steinheilova oproščena, ker se ni našlo proti njej nobenega dokaza, dasi je pač ona zločin izvršila. Obsodbo bo sodnik izrekel jutri.

a Josip Andrejevič Markov. Javili smo včeraj vest o smrti Markova, glavnega urednika „Galičanina“. Ruska narodna stranka na Gališkem zgubi enega svojih ustanoviteljev in razumnega voditelja baš v času, ko je v stranki nastal nevarni razkol in bi trezni prevdarek starega, izkušenega publicista bil za stranko velike važnosti. J. A. Markov je bil od mladih let privrženec one skupine gališkega maloruskega prebivalstva, ki smatra Maloruse za vejo skupnega ruskega naroda in zato hoče gojiti skupno kulturo celega naroda, izraženo v skupnem pismenem velikoruskem jeziku, dasi priznava potrebo maloruskega učnega jezika v ljudskih šolah in maloruske poljudne literature. Ta cilj je zasledoval 30 let kot glavni urednik „Galičanina“, v katerem je enako branil koristi ruskega prebivalstva na Gališkem proti poljski nadvladi, kakor se je bojeval proti delovanju ukrajinske stranke, ki zametuje vsako skupnost z Velikorusi. Pri vsem ognju za svoje ideje se je Markov v svojih polemikah vedno držal mej dostojnosti in je zato bil spoštovan ne le med svojimi političnimi pristaši, ampak tudi med nasprotniki in na poljski in ukrajinski strani. Njegovi pogosti obiski raznih slovanskih dežel so mu omogočili pravilno sodbo o slovanskih raz-

merah in mu naklonili množino prijateljev v celem Slovanstvu. Težko časnikarsko delo je spodkopalo njegovo zdravje in že pred dvema leti se je baval z mislijo pustiti vodstvo „Galičanina“. Pogajal se je takrat z izvrševalnim odborom staroruske stranke, da bi prevzela list v svojo upravo. Pogajanja so brezuspešno končala. Šele letos, ko je nastal razkol med pristaši dr. Dudykoviča in dr. Korola in ko je dr. Dudykovič začel izdajati lastni dnevnik „Prikarpatkaja Rus“, se je v drugem taboru osnovala zadruha, ki je prevzela „Galičanin“. J. A. Markov je tudi nadalje ostal glavni urednik lista. A v par dneh ga je bolezen prisilila v bolnišnico, kjer je umrl. Večni mu spomin!

Štajerske novice.

z Klerikalni poštenjaki. Mariborski duhovniki pod vodstvom znane političnega poštenjaka dr. Korošca smatrajo sedaj že 2 leti za svojo prvo in glavno „narodno“ nalogo politično ubijanje dr. Ploja. Koliko je v tem oziru letos samo „Straža“ napisarila in nalagala! Dr. Korošec je stvar tako daleč tiral, da so se že celo duhovniki po deželi, ki imajo še nekoliko čuta za poštenost, javno ostro oglašali proti njemu. Pred nekaj tedni je pa bil dr. Ploj izvoljen za predsednika Zveze južnih Slovanov! Dr. Korošec je že mislil, da je vse tercijalke in kaplane prepričal o Plojevi politični brezposmemnosti in da se bodo tudi člani Zveze ustrašili teh tercijal in kaplanov: pa zgodilo se je obratno! Hočeš, nočeš, moraš — je napisal koncem oktobra v „Stražo“ celo vrsto izmišljotin in laži o dogodkih v Zvezi južnih Slovanov, lagal, da se dr. Ploj vsiljuje itd. Podpredsednik Zveze dr. Matko Laginja je nato poslal „Straži“ sledeči popravek:

Ni res, da se v hrvaško-slovenskih krogih mnogo govori o zadevi izvolitve dr. Ploja načelnikom Zveze. Ni res, da je gotova stvar, da se bo dr. Ivčević zopet vrnil v klub, kakor hitro pride na Dunaj. Ni res, da je dr. Ploj, predno je dospel dr. Ivčević zopet na Dunaj, dal voliti sebe za predsednika. Res je marveč, da se dr. Ivčević še ni vrnil v Zvezo in da je vstop naznanil samo za ta slučaj, da Zveza južnih Slovanov ne ostane v Narodni Zvezi. Res je dalje, da dr. Ploj ni stavil izvolitev načelnika, katera se ima po pravilih Zveze (§ 2) v začetku vsakega jesenskega zasedanja vršiti, na dnevni red seje, ampak se je volitev vršila na izrecno zahtevo nekaterih članov in proti želji dr. Ploja, kateri je prosil, da se z izvolitvijo načelnika tako dolgo čaka, dokler se ne vršijo nova pogajanja zaradi vstopa dr. Ivčevića, Biankinija, Vukoviča in Periča v Zvezo.

Pa dr. Laginja se je bridko motil računajoč na poštenost dr. Korošca in mariborskih duhovnikov! Ljudje, ki trpijo Roškarje in Povaleje med seboj, imajo predebelo kožo za pojme poštenosti in časti! „Straža“ je vrgla Laginjev popravek v koš z dostavkom, da je „bedast“. In eno ali dve številki pozneje je Korošec pisal po „Straži“, da Ivčević in dr. nočejo vstopiti v Zvezo radi — dr. Ploja! Tako postopa dr. Korošec in njegovi duhovniški tovariši v resnici, potem pa govorijo o slogi v Narodni zvezi! Tako teptajo vsa načela poštenosti in morale — za ljudstvo pa oboje v bombastičnih besedah zagovarjajo.

v Pirstinger je torej po nekem poročilu iz Gradca že imenovan za kmetijsk. potovalnega učitelja. Deželni odbor je to mirne duše storil, dasi se mu je povedalo, da je Pirstinger zaradi znane afere in svojega sovraštva do Slovencev med nami nemogoč. Deželni odbor je tudi vedel, da Pirstinger nima

potrebnih zmožnosti in izpitov — a mu je vendar naklonil mesto potov. učitelja kar pod roko, kar je absolutno nedopustno in tudi stvari sami škodljivo. Ali je deželni odbor tiha posredovalnica za službe nemškimi nacionalcem? Po naših svoječasnih izkazih o narodnosti štaj. dež. uradnikov in Pirstingerjevem imenovanju je gotovo tako. Sicer seni treba dež. odboru domišljati, da bomo Slovenci to klofuto mirno vtaknili v žep. Tudi v takem slučaju ne, če celo „slovenski“ klub v štaj. dež. zboru izreče g. dež. odb. Robiču v tej zadevi znova zaupnico, samemu sebi pa priznanje in zahvalo za izborna zastopstva slov. interesov v Gradcu.

v Iz Trbovelj. „Straža“ laže, da je napr. mladinski shod v Trbovljah priredilo učiteljstvo. Res pa je, da so ga priredili fantje sami. Ako so se pa nekateri gg. učitelji udeležili našega shoda, je to le lepo za nje, ker so pokazali s tem, da se za našo organizacijo zanimajo tako kakor zaslužijo njeni zvišeni cilji.

v Iz Trbovelj žalostno čuka neki čuk v „Sl. Gosp.“ o dobro uspelem naprednem mlad. shodu. Govori to duševno revše o Ferrerju, ne da bi vedelo, kdo je bil in kaj je delal. Da ga duhovniki sovražijo in po svojih listih celo po smrti obrekujejo, je jasno, saj jim njegovo izobraževalno delo ni bilo prijetno. Kako točno je sicer poročilo, kaže to, da pravi nekaj o govoru g. revizorja Stiblerja, dasi ga niti na shodu ni bilo. Junaško in prav čukovsko je tudi smešiti gospodično, ki se ne more braniti. Čukom svetujemo, naj mirujejo — drugače bomo postopali z njimi tako kakor zaslužijo. Bi bilo smešno, da bi se vsajalo nad nami celih — 9 fantkov!

v Iz ormoškega okraja se pritožuje nek vinogradnik v „Sl. Gosp.“ o slabem stanju vinskih cen in visokih stroških za obdelovanje vinogradov. Zatorej se je treba upreti z vsemi silami proti vinskemu davku. Res je; toda udariti je treba tudi po klerikalcih, ki so glasovali za tako nagodbo z Ogrsko, da sedaj madžarska in hrvaška konkurenca tlačí cene našim vinom. Tu je en vir sedanega zla! Somišljeniki povejte to povsod ljudem!

v Deželni šolski svet štajerski je zdaj izdal tudi normalno abecedo, v kateri ne manjka več nekaterih slovenskih črk. Učiteljstvo slovenskih šol opozarjamo, da naročujejo samo to izdajo te abecede.

o Od upravnega sodišča. V soboto dne 21. nov. t. l. se bo razpravljala na Dunaju pri upravnem sodišču pritožba „Narodne čitalnice“ v Ptaju proti pridobninski komisiji za štajersko zaradi splošnega pridobninskega davka.

v Viktor Čenčič — kje je tožba? Če me že ni popolnoma zapustil spomin, čital sem v listu značajnega V. stovška članek, ki je bil podpisan od Viktorja Čenčiča in ki se je glasil na kratko: „Pri porotnikih na svidenje“. Porotniki so prihajali, a Čenčiča ni bilo. V Mariboru je čeljustal ta mož, češ, dr. Gorišek bom že pokazal obelodaniti mene se tikajočih obsodb. In res je pokazal. Najpoprej je prosil junak preiskovalnega sodnika naj uvede zoper tega hudodelca predpreiskavo radi prestopka po § 488 k. z. Ker ta preiskava ni doglala, da je bil Viktor svoj čas radi prestopka goljufije oproščen, marveč je ostalo pri starem, da je bil obsojen, nastopil je ljubljeno pot denunciacije in je denunciral uradnika, kateri je dovolil dr. Gorišku upogled v dotični Čenčičev akt. A tudi tukaj se je Čenčič zmotil. Nadsodišče je namreč spoznalo, da do dotičnega akta nima pravice samo Čenčič, sicer bi bil lahko odnesel tudi akt, kakor je to lahk. storil z drugimi njemu lastnimi koleki. No, poslanec

Verstovšek, kaj pravite k temu prijatelju?

Na Ponikvi ob j. ž. je v nedeljo 14. tm. ob 8. uri zjutraj v prostorih gospice Anice Vrečkove ustanovni občni zbor mlekarke zadruga.

v Mlekarska zadruga na Grobelnem vkljub klerikalnim hujškarijam prav dobro napreduje. Začela je delovati 2. tm. Prvi dan je že dobila do 60 lit. mleka, tekom par dni se je zvišala množina že na 100 l dnevno. Tako je pravi Gospodarsko delo je podlaga narodnemu blagostanju.

v Slovenščina na celjskem okrajnem sodišču. Že dolgo časa opazujemo, kako se polagoma izpodriva slovenščina iz kazenskega oddelka našega okrajnega sodišča. Polagoma stase nadomestila referenta — Slovenca z Nemcem, in sedaj se tudi načeloma prideljujejo v ta odelek le nemški avskultanti — v isti meri pa izginjajo slovenski zapisniki; izpovedbe celo samo slovenščine vešči strank, če niso zastopane, so nemške, tiskovine so skoro izključno nemške v rabi. Mi seveda k temu ne bomo molčali in bomo že storili potrebne korake proti tej nepostavnosti in samovoljnosti. Toda še več. Iz kazenskega oddelka je tudi izginilo znanje slovenščine. To velja zlasti o okrajnem sodniku Stepischneggu, kateri lomi tako slovenščino, da se bogn usmili. Vrh tega pri razpravah le polglasno mrmra, tako da je resslučaj, če ga kaka stranka razume — sam pa tudi ne razume, kar se mu pove. Da je to do pičice res, lahko prtrdi vsakdo, ki je poslušal te razprave. — Če si mislimo k takemu sodniku še nesposobnega zapisnikarja, si lahko predstavljamo, kake so zapisniki in kaka pravica se deli. Naj navedemo le en vzorec slovenščine, kakor jo zna naše okrajno sodišče. Našli smo ta biser v aktu U V. 714/9. „Due 17. sept. sem se jaz peljal s fantjem na vozu in tja smo vidli puran. Fant mi je vprašal, če sme prinesiti puran; ko sem jaz mislil da je neki izgubil puran, sem rekel, da in fant je ga prinesel. Jaz sem ga dal na voz in potem sem ga dal Janezu B. Pri občinskem uradu nisem oglasil, da sem našel puran. Puran jeb več ko 20× od hiše“. — Gosp. nadsvetniku Elsnerrju, ki ravno sedaj revidira okrajno sodišče, prav nujno priporočamo, da si ogleda citirani akt, in sploh akte kazenskega oddelka, zlasti oddelka V, ter naj tudi enkrat prisostvuje oni mizeriji, ki se na našem kazenskem sodišču imenuje razprava. Ako mu je pravosodje res pri srcu in ako bo stvarnim razlogom pristopen, smo prepričani, da bo napravil red in ne bo dopustil, da bo v kazenskih zadevah, kjer se gre dostikrat za eno samo besedico, pretežna večina prebivalstva našega okraja na milost in nemilost izročena ljudem, ki njegovega jezika ne znajo in ne razumejo. — Mi ne bomo molčali in bomo zbirali vse slučaje ter skrbeli, da bodo zanje zvedeli merodajni krogi in tudi naše ljudstvo. Naših pravic ne bomo pustili tepati niti pod Hochenburgerjem.

v Še nekaj za gospoda sodnega inšpektorja višje dež. sodnijske svetnika Elsnerrja. Gospodu nadsvetniku, ki se kot delegat justičnega ministerstva gotovo tudi toplo zanima za uspehe slovenskih kurzov, za katerih posecanje dobivajo nemški avskultanti tako lepe nagrade, bi nadalje priporočali, da pogleda v akt Vr. IX 486/9 zoper Antona Žagarja & Cons, kjer bode našel v obtožbenem zagovoru r. št. 12 sledečo od kurzovcev sodnika dr. Tschecha in avskultanta dr. Perka pogojeno jezikovno lepoto: „Ker mu nisem nič več dolžen, tudi za cehe ne, šel sem k trgovcu Zangger to povedati in on mi je svetil, da naj k Škorjancu grem, in se z njim zmenim.“ Nadalje naj si dago-

spod nadsvetnik predložiti različne kazenske akte okrajnega sodišča v Celju, kjer bode našel krasno slovenščino avskultanta Merale, kakor n. pr. za nemško „wird vorgeführt“ = „pripelja se“ in mnogo drugega. Avskultant Merala namreč ni niti besedice slovensko znal, ko je prišel v Celje in par mesecev ni imel drugega opravka kot da je sedel pri razpravah in poslušal. Za to poslušanje je dobival adjutum. Posledica takega vsiljevanja nemških avskultantov so take jezikovne oslarije, kakor navedena. Slednjič je prav zanimiv tudi nek akt iz Brežic, ki je bil v Celju pred okrožnim kot vzklicnim sodiščem. V tem aktu je razsodba brežiškega sodnika kurzovca Dr. Kristla, kateri je obtoženca obsodil na 40 kron „denarnice“. Temu izrazu se je pri vzklicni razpravi smejal celo svetnik g. dr. Roschanz. Mi upamo, da gospod sodni inspektor teh dejstev v svojem poročilu ne pozabi.

„Hier ist ein deutsches Lokal!“ Piše se nam: S kolodvora v Celju so prišli 4 gospodje v hotel „Stadt Wien“, ker so mislili, da je to slovenska gostilna. Zahtevali so slovenski vina, toda ohola natakara, ki je bila mogoče v svoji mladosti ponižna slovenska hči slovenskih starišev, jih zavrne z besedami: „Hier ist ein deutsches Lokal, sprechen sie deutsch!“ „A tako!“ so rekli zavedni Slovenci in odšli v drugo gostilno, kjer so bili slovensko postreženi. Tako je prav! Slovenci, zapomnite si ta „nemški hotel!“

v Nemški obrtniški vajenci v Celju. Na zadnjem občnem zboru celjnem obrtniškega društva je prečital Mörtil pismo ravn. Pražaka, v katerem ta naznanja, da bode strokovni učitelj Hötzel preskrboval obrtnikom nemške vajence. Baje je nujna potreba po njih. Dobro — mi ne bomo žalovali, da se nam ne bodo več ponemčevali naši fantje; nemštvo naših obrtnikov pa bode škodovalo le njim samim.

v Okrajni šolski svet celjski je v svoji redni seji dne 11. tm. vzel na znanje razne odloke ckr. deželnega šolskega sveta; rešila se je neka sporna zadeva med nemško in okoliško šolo v Vojniku radi šolskega obiskovanja neke učenke tako, da ima dotična učenka obiskovati okoliško šolo; priporočala se je prošnja krajnega šolskega sveta Št. Jur za razširjenje deške šole v petrazrednico; odobrila se je kupna pogodba glede stavišča za šolsko stavbo v Libojah in Št. Jurju; urgirala se je izvršitev svoječasne sklepa glede na nabavo slovenskega pečata za okrajni šolski svet; razjasnilo se je, da radi prostega 19. nov. in letošnjega 24. decembra ni treba imeti četrtke poprej šole itd.

v Ravnatelj Lappovega premogokopa v Velenju, Gvidon Nawratil je v torek umrl v starosti 33 let.

v Inturb. telefonska zveza Lončivnica se je 9. nov. izročila splošnem prometu.

v Deželna komisija za pridobitniški davek ima dne 23. tm. v Gradcu svojo sejo.

v V pošto hranilnico se vložilo meseca oktobra na Štajerskem v oddelku za hranilne vloge 458.715 kron, vzdignilo pa 471.003 kron. V čerkovnem prometu se je vplačalo 26.700.135 K, vzdignilo pa 13.387.226 K.

v Umrla je v Poljčanah Marija Detiček, po dom. Arnejčevka v 92. letu. Bila je najstarejša ženska v fari. N. v m. p.!

v Iz Maribora. Prijave za Ciril-Metodov obrambni sklad: „Mariborske Sokolice“ za eno skupino (200 K). Mariborski Sokoli in gospe, posnemajte! Za družbo sv. Cirila in Metoda daroval č. g. Ivan Vreže, prof. veronauka 20 K, ker se ni mogel vdeležiti glavne skupščine v Jesenicah.

v V mariborski okolici napredaje ponemčevanje na vseh koncih in krajih. Mariborski dr. Korošec pa ničesar ne stori, dr. Verstovšek celo noče davati 2 vin. za Ciril-Metodovo družbo! Ali si bode upal ta človek še kedaj v kako narodno družbo? Ali ga ni sram, da je za bori mandat, ki so mu ga itak priborili samo duhovniki, izdal svoje narodno mišljenje?

z Dravski most pri Pobrežju. Pri včerajšnji konferenci s finančnim ministrom sta govorila posl. Wastian in Marckhl o odklonitvi subvencije za novi dravski most pri Mariboru in sta posebno poudarjala važnost tega prometnega sredstva za gospodarski položaj mariborskega mesta. Zatrjevala sta, da se nikakor ne moreta zadovoljiti z neugodnim odgovorom. Minister je odgovoril, da bo zopet iznova začel s to akcijo. Tako se uboga vsakega nemškega poslanca, če se tako po nepotrebnem zahteva denarja za kako napravo, ki bi se bila lahko izvršila dokaj ceneje. Vsakemu je še v spominu, da se je bil napravil dokaj ugodnejši načrt za most in tudi ceneji, a Nemcem se je moralo ustreči, in sedaj bodo zopet iskali, da njihovo negospodarstvenost in trdoglavost plačajo deloma drugi.

Kranjske novice.

o Ciril-Metodovi družbi je naklonila ljubljanska občina 1000 kron za sklad in letni prispevek je zvišala na 1500 kron. Sledile bi pač lahko še druge občine, četudi z manjšimi zneski.

o Kranjski klerikalci in Nemci — zopet koalirani. Klerikalci priporočajo za prisednike v obrtno sodišče dva visoka uradnika — kranjske stavbinske družbe (skozinskoz nemško podjetje) in sicer blagajnika Vrtačnika in nekega Medico.

o V stavko so stopili 9. t. m. knjigoveški pomočniki pri tvrdki Iv. Bonača.

o V Kočevju se je ustanovila krajevna skupina društva „Ostmarkbund deutscher Oesterreicher“.

o Odposlanstvo kranjskega dež. odbora z dež. glavarjem pl. Šukljejem na čelu pojde te dni v Prago študirat češko deželno upravo.

o „Hrvatska kmečka stranka“ — tako zmagodobitno poroča „Slovenec“ — je odobrila, da se je vodja Stjepan Radič udeležil klerikalne komedije v Ljubljani in izjavila, da veže hrv. kmečko stranko s slovenskimi klerikalci čustvo solidarnosti. Kaj pak, saj so slovenski klerikalci kupili to čustvo z 10.000 K, ki so jih dali za falitno Radičevo tiskarno.

o V Senožeah je umrl vpokojeni davkar Anton Kuralt v 64. letu starosti.

o Čedne razmere morajo vladati v ljubljanskih garnizijskih zaporih. Dunajska „Arbeiterzeitung“ je v številki z dne 9. t. m. tozadevno razkrila naravnost gorostasne stvari. Z nesreč-neži, ki pridejo v te zapore, se ravna hujše kakor z živino. Posebno nečloveško postopata profos Viszt in njegova žena ter profos Reich. — Vkljub vsem nasprotnim izjavam raznih domobranskih ministrov so v teh zaporih še razne kazni, kakor vklepanje v spone in privezovanje na steno še vedno v veljavi.

o Umrl je v Ljubljani po dolgem bolehanju preglednik užitninskega zakupa dr. Jos. Lotrič. Pokojnik je bil vrl narodnjak. V procesu zaradi snemanja nemških tabel je bil obsojen na 3 mesece ječe. Smrt ga je pobrala pred nastopom kazni.

o Spremembe v davčni službi. Premeščeni so: davčni upravitelj Al. Podboj iz Ilirske Bistrice v Ribnico,

davčni asistent Ivan Kilar iz Ribnice v Ljubljano; prov. davčna asistenta Ivan Verderber iz Logatca v Postojno, Dominik Dereani iz Postojne v Logatec; davčna upravitelja Ivan Mušič iz Škofje Loke v Ljubljano; Fran Uršič iz Kranja v Škofjo Loko; davčni oficijal Rajmund Mlejnik iz Ljubljane v Kranj; davčni vežbenik Josip Badjura iz Litije v Škofjo Loko; davčni oficijal Rudolf Binder iz Ljubljane v Kamnik; provizor. davčni asistent Andrej Uderman iz Kranjske Gore v Postojno; fin. kom. Martin Spindler iz Kamnika v Ljubljano; davčni upravitelj Ivan Lavrič iz Logatca na Brdo, davčni oficijal Fran Rendla v Krško; davčni administrator finančni svetnik Jože Kon-schegg je prideljen kot načelnik konceptnemu oddelku III. tuk. fin. prokurature, finančni svetnik H. Kittag kot načelnik davčni administraciji; prov. davčni asistent Lor. Novak pride k ljub. davčni administraciji. Višji davčni upravitelj Josip Oblak pride iz Kočevja v Novo mesto. — Umrovljen je fin. kom. dr. Robert Kermavner.

o Ciril-Metodova podružnica se je ustanovila v Cerkljah pri Krškem.

Koroške novice.

v Koroške krivice. Koroške šolske oblasti se na vsako pritožbo Slovencev, zakaj jim ne pošljejo slovenščine zmožnih učiteljev, zagovarjajo, da nimajo takih učnih moči. Sedaj pa je g. Benda zopet pokazal, kako je pravičen; vse učitelje, ki so letos maturirali, je prestavil v nemške kraje, Nemce pa v slovenske. Slovenski prognanci so: Andrej Gabrnuč, Luka Virtnik, Fr. Vedenik in Ad. Sokol; Blaž Lakata je bil že v počitnicah nastavljen v Bistrici na Zili; ni zakrivil ničesar, in sedaj je moral tudi ta na Nemško. Največji škandal je pa, da je bila prestavljena v nemški kraj slovenska učiteljica Mara Mikuluševa. Dostaviti še moramo, da so na popolnoma slovenska mesta nastavili najhujše nemške in in nemškutar-ske zagrizence, ki po večini znajo le slovenski spakedrani koroški dialekt da zamorejo opravljati svoje satansko delo. —

v Turški izletniki, 200 oficirjev, industrialcev in drugih je prišlo v ponedeljek večer tudi v Celovec. Vlak je stal na kolodvoru samo 3 minute in lokomotiva je bila okičena s turškim polumesecem in rudečezelenim turškim praporom, in ljudstvo je tuje goste srčno pozdravljalo. Milo se je moralo zdeti Slovincu, ki je videl, kako blagohotno Celovčani sprejemajo tujce, katerih pradedje so bili strah Koroške in kako prešerno je na lokomotivi razvešen znak turčinstva, tembolj, ker se Slovence, potomce braniteljev koroške dežele tako kruto zatira in se jim ne pripusti, da bi na istem mestu le pokazali, da so Slovenci, kamo li, da bi ravnoisti vlak, ki je bil v ponedeljek čisto tarški, nosil le slovensko ime „Celovec“ na svojem vagonu.

Primorske novice.

u Socijalnodemokratska stranka v Trstu kandidira za nadomestno volitev 14. tm. učitelja J a k o b a N i c o l a o.

u 30 krat zaprt. Neki Hermenegild Zanussi v Trstu je zelo pozabljev človek. Kadarkoli gre v ljudsko kuhinjo, pozabi plačati in ko ga primejo in zahtevajo plačila, tedaj se še le domisli, da je denar „pozabil.“ — Ker je njegova pozabljivost neozdravljiva, — so ga morali sedaj že 30. krat zapreti.

u Smrtna nezgoda se je pripetila pri Sv. Ivanu blizu Tržiča. 67 let stari voznik Andrej Mlaz iz Kranj-

skega je bil zaspal na vozu. Ker se je pa voz nenadoma hudo stresel, je padel stariček spredaj pred voz, ki je preko njega s svojo 30 stotno težo.

u Nadomestna državnozborska volitev v Trstu. Dne 14. tm. voli III. vol. okraj v Trstu dež. poslanca namesto odstopivšega Pagninija. Slovenci nastopijo s samostojnim kandidatom, ki je dr. Edvard Slavik, odvetnik v Trstr.

u Novo puško je izumil Slovenec Ferd. Makuc v Gorici. Puška bi bila posebne vrednosti za vojaštvo, posebno v vojnem času. Služila bi posebno za signaliziranje po dnevu in po noči. — Makuc je delal na iznajdbi 15 let. Vršile so se s puško v goriški topničarski vojašnici pred posebno komisijo pod vodstvom polkovnika poskusi, ki so bili jako povoljni. Komisija je izdala Makucu priznanje, da je iznajdba popolnoma uspela. Nato se je vojno ministerstvo obrnilo na Makuca, naj pošlje puško tehničnemu oddelku vojn. ministerstva v preskušnjo, a Makuc je toliko pameten, da puške ne da iz rok in zahteva, da jo ministerstvo odkupi.

z Novo okrajno glavarstvo namerava vlada ustanoviti s 1. okt. 1910 v Trzinu na Primorskem; obsegalo bi sodna okraja Trzin in Červinjan.

Po svetu.

z Kruh bode ceneji v Zagrebu. Tamošnji vinotrtar g. Arko je prosil mestno občino, da mu dovoli ustanoviti tvornico za kruh, kateri bode s tem postal dokaj ceneji. Prošnja mu je bila uslišana in on je ustanovil že posebno akcijsko družbo, ki bo postavila novo podjetje na solidno podlago.

z Orkan na Jamajki. Radi orkana, ki je ponzročil na Jamajki velike povodnje, so prekinjene vse prometne zveze na tem in sosednih otokih.

z Policijski pes — ni uradnik, so konstatirali policijski uradniki in sodniki v Draždanah. Malo jih bo, ki tega ne bodo verojeli.

o Rusko-slovanska banka je ustanovljena. Sedež banke je Petrograd. Temeljna delniška glavniča znaša 5 milijonov rubljev; tvori jo 20.000 delnic po 250 rubljev. Namen banke je, pospeševati trgovino in industrijo ter skrbeti za čim najboljše trgovinske stike Rusije z ostalimi slovanskimi zemljami. Na čelu zavoda je ravnateljstvo, obstoječe iz 6 oseb, in upravni svet, ki šteje 24 članov. — Banka bo osnovala podružnice v vseh glavnih mestih slovanskih dežel. — Najprvo se osnuje podružnica v Belgradu, potem pa pridejo na vrsto Praga, Sofija in Ljubljana.

d Obsedno stanje v Barceloni je zopet odpovedano in pokrajina Barcelona je zopet deležna ustavnih španskih dobrot.

d Zakonski par Toselli. „Morgenpost“ javlja, da zakon saške princezinje Lujze z Toselijem ni ločen. Žena baje res poskuša, da bi se ločila od svojega moža, ki z njo baje grdo ravna, ali Toselli je ne pusti. Če le ne bo mogla prenašati teh razmer, bode ušla na angleško k neki prijateljici. Toselli je pa nikakor ne bode hotel odpustiti, kajti od onih 40.000 kron rente, ki jih dobi njegova žena, živi sedaj cela rodovina.

d O ponarejenju oporoke v Zagrebu. Proti trgovcu Popoviču v Zagrebu se je bila uvedla obravnavna, ker ga dolžijo, da je on ponaredil oporoko svoje pokojne žene. V oporoki je bilo baje navedenih 100.000 kron, ki bi jih naj dobili Srbi v narodne svrhe in listino je napisal predsednik srbske cerkvene občine dr. Teodorović. Sedaj so tudi tega prijeli in zaprli. On se je seveda protivil, a vse mu ni nič pomagalo, oblast je izrekla, da ga ne smejo izpustiti.

z Stavka knjigovezov v Zagrebu. V Zagrebu so v ponedeljek pričeli vsi knjigovezi stavkati.

z Jezuitov ne marajo. V Teplicah na Češkem je zahteval mestni svet, da škof ne pusti več jezuitom predavati veronauka, sicer bodo meščani drugače nastopili.

z Cesar Viljem proti dvoboju. Cesar Viljem je ukazal kompetentnim vojaškim oblastim, da smejo dvoboj pripustiti pri zelo nujnih slučajih, ko so natanko preiskale zadevo in dognale njegovo potrebo.

d Jezdec in konj sta ušla. Pred nekaj dnevi je prišel v gostilno „Zum goldenen Hirschen“ v Dunajskem Novem mestu eleganten, nekako 20 let star mož in si je izposodil od gostilničarja konja za jahati, ki je bil 1000 kron vreden. Gostilničar je konja tujcu posodil za štiri ure, a konja še sedaj ni nazaj.

o Prestolonaslednikov spomenik v Bosni. V Rudolfovdolu v Bosni so pred kratkim odkrili spomenik bivšega prestolonaslednika Rudolfa.

a Nicaraguanski ustaši so popolnoma pobili čete predsednika Celaja in sedaj jim je odprt pot v glavno mesto.

v S cyankalijem se je zastrupil v Gumpoldskirchnu stotnik dunajske domobranske kadetnice, Friderik Brauner. Šel je bil v Gumpoldskirchén, kjer se je v neki gostilni zabaval z gosti in pri tem izpil 9 četrtnik vina. Nato je dal natakarju srebrno dozo za cigarete in si naročil še pol litra mošta. V mošt je neopaženo dal cyankalijo in nato je na eden dnšek vse izpil, potem pa se je naslonil z glavo na mizo. Čez nekoliko časa gre „zaspanega“ stotnika gostilničar buditi, ali bil je mrtev.

v Tovorni vlak v reki. Iz Syrakuse v Južni Italiji se poroča, da je pri Ragusa inferiore padel tovorni vlak v reko. 3 uslužbenci so ubiti, 4 pa zelo ranjeni.

v Varnost v Carigradu. Jeni Gazette priporoča iz Carigrada, da je tam v zadnjih 3 mesecih izginilo 78 oseb obojega spola v starosti do 15 let brez sledu. Policija si ne more sploh nič pomagati.

v 53.000 kron je defraudiral 32 let stari uradni predstojnik budimpeštanske podružnice dunajske tvrdke Siemens & Halske, Tichiny; policija ga zasleduje, a on je že gotovo z ženo nekega ministerijalnega uradnika v Ameriki.

v Sveti Kolumb. Katoliška cerkev še ima vedno vesele dni, večkrat se še zgodi da promovirajo koga svetnikom. Zadnjič so kreirali sveto devico Orleansko, sedaj pa je zaprosilo 250.000 južnoamerikanskih katoličanov, da bi se na Kolumba proglasilo za svetnika. Če Kolumb morda tudi ni popolnoma svetniško živel, bi se še že kako napravilo in popravilo, ali ker potrebnega drobiža verne amerikanske ovčice niso v Rim poslale, se akti — ne dajo študirati.

v Zadnja instanca! Filip II., macedonski kralj, je osebno vodil sodne razprave, kakor gotovo vsi kraljstarih časov. Nekega dne je kralj prišel v sodno dvorano z bogate pojedine in sicer precej „natrkan“. Imel je soditi o neki siromašni ženi. Kralj jo je obsodil, čeravno je siromašna žena imela popolnoma prav. Ona je obupno vskliknila: „Jaz apelujem“. — Filip II. je začudeno odprl oči in malo pozneje vprašal s težkim jezikom: „A na koga apeluješ?“ — Na treznega Filipa,“ je brez strahu odgovorila žena. Kralj se je smejal, proučil stvar iz nova in izrekel potem sodbo v prilog siromašne žene. —

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Poljaki za rekonstrukcijo kabineta.

d Dunaj, 12. nov. Kakor izvemo iz parlamentarnih krogov, nameravajo dati Poljaki svojim prizadevanjem za rešitev državnozborske krize novo smer. Poljaki se hočejo z Nemci pogajati o rekonstrukciji kabineta, da bi nastal tak položaj v parlamentu, ki bi omogočil rešitev drž. neobčnosti. Nemci in Poljaki mislijo, da ima ta načrt mnogo upanja na uspeh.

Korigirana cesarjeva izjava.

d Dunaj, 12. nov. V današnji seji poljskega kola je povdarjal predsednik

Glombinski, da si žele vsi pravi prijatelji ustave rešitev sedanje krize in ureditev rednega dela v parlamentu; zato bode nadaljeval posredovalna pogajanja. Nato je sporočil kolu cesarjevo zahvalo za dosežanja prizadevanja v prilog rešitvi krize in konstatiral, da je bilo službeno poročilo o poteku Dulebove audijence netočno, vsled česar je nastalo mnogo nesporazumljenja. K besedi se je oglasil minister Dulemba in rekel, da se je cesar pri njegovi audijenci zahvalil za posredovalna prizadevanja načelnika Poljskega kola in je (cesar) izjavil, da so očitki o sovražnosti sedanje vlade proti Slovanom neutemeljeni in da on želi, da bi se pod njegovim žezlom ravnalo z vsemi narodi enako pravično. Cesar da je s posebnim naglasom zagotovil, da bi nikoli ne pripustil protislovanske politike. — Poljsko kolo je odobrilo poročilo načelnikovo, politično debato pa z ozirom na še trajajoča parlamentarna pogajanja preložilo.

Turški parlament.

d Carigrad, 12. nov. Sultan otvori 14. nov. turški državni zbor s posebnim prestolnim govorom.

Ogrska kriza.

o Budimpešta, 12. nov. V današnji seji parlamenta je naznanil kvestor, da so odložili predsednik in oba podpredsednika svoja mesta; predsedstvo je nato prevzel najstarejši član zbornice A. Pap, ki je prečital izjavo Justhovo in pa obeh podpredsednikov, da zato odlagajo svoja mesta, ker nima neodvisna stranka več večine v zbornici. Novega predsednika se bode volilo jutri.

o Budimpešta, 12. nov. Tukaj krožijo vesti, da nameravajo Hrvati podpirati Justhovo skupino v boju proti Wekerlu in sedanji vladi, ker upajo s tem na padec (?) Ranchovega režima na Hrvaškem.

o Budimpešta, 12. nov. Kossuthovo glasilo „Budapest“ piše: Končano je: Stranka 48nikov je razdvojena. Justh in njegovi zvesti se oklepajo jednega gesla, katero proglašajo za princip; jeden koledarski rok (namreč ustanovitve samostojne ogrske banke) razobešajo kot svojo zastavo. Ali banko l. 1911 ali pa vesoljni potop! Kossuthu gre hvala za to, da se ne obeša na geslo, ki nima praktične vrednosti in služi le v agitacijske namene in da ne tira naroda v pogubo, temveč skrbi za njegov zdrav razvoj.

Tržne cene.

11. novembra.

Dunajska borza za kmetijske pridelke.

Na dunajskem trgu je promet skoro popolnoma počival. Konsum je bil radi tega rezerviran in če se je vršil posamezen promet pri pšenici, rži in pri krmilih in če so bile cene neizpremenjene, se mora tolmačiti s tem, da lastitelji niso bili usiljivi. Tudi v ječmenu je poslovanje počivalo pri mlohavi tendenci.

Sladkor. Trst. — Centrifugal Pilés prompt K 33 $\frac{1}{4}$ do K 34, za dobavo K 33 $\frac{1}{4}$ do K 33 $\frac{1}{2}$. Tendence: trdna.

Budimpešta. Svinjad: ogrske stare, težke — do — vin. mlade težke 150 do 151 vin., mlade, srednje 149 do 150 v., mlade, lahke 145—146 vin. zaloga 23.918 komadov. Prignano 189 komadov, odgnano 273. Ostalo torej 23.843 komadov. Tendence živahna.

Budimpešta. Pšenica za april K 14 $\frac{1}{4}$, pšehica za oktober K 11 $\frac{7}{8}$, rž za april K 10 $\frac{23}{100}$, oves za april K 7 $\frac{61}{100}$, koruza za maj K 6 $\frac{78}{100}$, ogrščica za avgust K —.

Pšeničnih ponudb zmerno, veselje kupiti boljše, tendence mirna. Prometa 30 tisoč meterskih stotov. Efektivna pšenica in drugo neizpremenjeno. Termini so tendirali izpočetka trdno, potem so pa tendirali na realizacije mirno. Vreme: mrzlo.

Društvene vesti.

z „Sava“, društvo svobodomiselnih slovenskih akademikov na Dunaju priredi svoj II. redni občni zbor združen s prvoletniškim večerom dne 14. t. m. v spodnjih prostorih restavracije „Zum Magistrat“ I. Lichtenfelsstr. 2. Začetek ob 8. uri zvečer. Svobodomiselni slovanski gostje dobrodošli!

II. redni občni zbor akad. društva „Slovenija“ na Dunaju se vrši v soboto 13. t. m. v IX. Zimmermannsgasse 11 „Zimmers Gasthaus“ z običajnim sporedom. Začetek ob pol 8. uri zvečer. Prijatelji društva dobrodošli!

Gospici-učiteljici

iz šmarskega okraja, ki je v družbi dunajskih gostov pela krasen sopran v Slatini; se ponuja prosto stanovanje s hrano v avrhu nadaljne izobrazbe na Dunaju. — Pisma se naj pošljejo pod „Gospica“, Dunaj, Glavna pošta.

Poslovodja

za špecerijsko trgovino

izvežban v občevanju s strančami, z dobrimi priporočili, se išče za takoj ali ob novem letu. — Ponudbe, ako mogoče z sliko, prevzame uprava tega lista pod napisom

„Poslovodja v mestu“.

Izurjen

pomočnik

špecerijske ali mešane stroke, čez 24 let star, kateri ima tudi sposobnost za potovalca, se sprejme z ugodno plačo z novim letom. — Pismene ponudbe pod naslovom „Zanesljivost“ naj se pošljejo na upravništvo tega lista.

Sprejme se takoj močan

učenec

z dobro šolsko izobrazbo pri Andreju Krošeljju, trgovina z mešanim blagom in deželnimi pridelki v Dobovi pri Brežicah.

546 2-1

Gospodična

ki je napravila trgovski tečaj, večša slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, želi prevzeti službo kot blagajničarka. Gre tudi v kako pisarno. Vstopi lahko takoj. — Ponudbe pod šifro: K. S., Trbovlje 2.

543 3-2

Darujte za Nar. sklad!

Adolf Bursik

čevljar v Celju, poleg kapucinskega mosta

izdeluje vse različne vrste obutal v modernih fazonah in po solidnih cenah.

